

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Method) มีความมุ่งหมายเพื่อสำรวจความคิดเห็นของบุคลากร 3 กลุ่ม คือ กลุ่มครู กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มครูวัดผล ตอบแทนหน้าที่ของครูวัดผล ตามที่กำหนดไว้ในขอบข่ายงานแต่ละส่วน พร้อมทั้งเปรียบเทียบให้เห็นความสอดคล้อง และความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของกลุ่มบุคลากรดังกล่าว นอกจากนี้ยังเปรียบเทียบความคาดหวังของกลุ่มบุคลากร โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ตลอดจนรวบรวมข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่างประชากร เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของครูวัดผลอีกด้วย ซึ่งวิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วยการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูลได้ จัดดำเนินการดังนี้

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ก. ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครู-อาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร 97 โรงเรียน มีจำนวน ครู-อาจารย์ รวมทั้งสิ้นประมาณ 12,800 คน¹

---

¹กรมสามัญศึกษา, กองแผนงาน. ฝ่ายสถิติ วิเคราะห์ และวิจัย "รายชื่อโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2524," (เอกสารอัครสำเนา).

ข. ตัวอย่างประชากร

การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างหลายชั้น (Multi-Stage Random Sampling) ตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้

1. จำแนกโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนกลาง 97 โรงเรียน ออกเป็น 3 ขนาด ได้แก่

1.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ (60 ห้องเรียนขึ้นไป) มี 32 โรงเรียน

1.2 โรงเรียนขนาดกลาง (40-59 ห้องเรียน) มี 40 โรงเรียน

1.3 โรงเรียนขนาดเล็ก (ไม่เกิน 39 ห้องเรียน) มี 25 โรงเรียน

2. จากรายชื่อโรงเรียน จำแนกตามขนาดในข้อ 1 นั้น ทำการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Random Sampling) ประมาณ 30 % ของจำนวนโรงเรียนแต่ละขนาด ได้จำนวนโรงเรียนดังต่อไปนี้

2.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ 10 โรงเรียน

2.2 โรงเรียนขนาดกลาง 12 โรงเรียน

2.3 โรงเรียนขนาดเล็ก 8 โรงเรียน

3. สุ่มตัวอย่างประชากรแต่ละโรงเรียน โดยจำแนก ครู-อาจารย์ ออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มครูผู้สอน กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มครูวัดผล การสุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มมีวิธีการดังนี้

3.1 การสุ่มตัวอย่างกลุ่มครูผู้สอน สุ่มแบบธรรมดา (Random Sampling) โรงเรียนละประมาณ 15 % ของจำนวนครูผู้สอนทั้งหมด

3.2 การสุ่มตัวอย่างกลุ่มผู้บริหาร เนื่องจากผู้บริหารตามความหมายที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ได้แก่ หัวหน้า และผู้ช่วยหัวหน้าสถานศึกษา ซึ่งมีจำนวนไม่เกิน 5 คนในแต่ละโรงเรียน ผู้วิจัยจึงเลือกผู้บริหาร 50 โรงเรียน จาก 97 โรงเรียน โดย 30 โรงเรียน ได้มาจากการสุ่มในข้อ 2 อีก 20 โรงเรียน ได้มาจากการสุ่มแบบธรรมดา จากโรงเรียนที่เหลือ การสุ่มตัวอย่างผู้บริหาร สุ่มแบบธรรมดา (Random Sampling) โรงเรียนละประมาณ 3-4 คน

3.3 การสุ่มตัวอย่างครูวัดผล ด้วยเหตุที่ครูวัดผลมีจำนวนจำกัด การเลือกตัวอย่างครูวัดผล เลือกจาก 80 โรงเรียน ใน 97 โรงเรียน โดย 50 โรงเรียน ได้มาจากการสุ่มในข้อ 2 และข้อ 3.2 รวมกัน อีก 30 โรงเรียน ได้มาจากการสุ่มแบบธรรมดาจากโรงเรียนที่เหลือ ผู้วิจัยได้กำหนดให้ครูวัดผลทุกคนใน 80 โรงเรียน ตั้งกล่าวเป็นกลุ่มตัวอย่างครูวัดผล

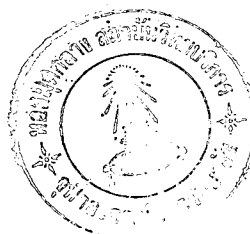
จากการส่งแบบสำรวจไปยังกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 960 ฉบับ ได้รับคืน 833 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.77 ของจำนวนแบบสำรวจทั้งหมด และเมื่อได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสำรวจแล้ว ปรากฏว่า ได้แบบสำรวจฉบับสมบูรณ์ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวน 795 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.81 ของจำนวนแบบสำรวจทั้งหมด รายละเอียดเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนบุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทของบุคลากร และขนาดของโรงเรียน¹

ขนาดโรงเรียน	ประเภทของบุคลากร			รวม
	ครูผู้สอน	ผู้บริหาร	ครูวัดผล	
โรงเรียนขนาดใหญ่	181	78	59	318
โรงเรียนขนาดกลาง	174	73	49	296
โรงเรียนขนาดเล็ก	109	40	32	181
รวม	464	191	140	795

¹ดูรายชื่อโรงเรียนที่ทำกรสุ่มตัวอย่างกลุ่มครูผู้สอนจำนวน 30 โรงเรียน ในภาคผนวก ข.

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ก. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสำรวจความคิดเห็น แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นตอนใหญ่ตอบระบุข้อมูลบางประการ เกี่ยวกับผู้ตอบ มีคำถาม 7 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นกิจกรรม หรือบทบาทหน้าที่ของครูผู้ตอบ ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่เพียงใด ที่ครูผู้ตอบจะกระทำหน้าที่ในแต่ละข้อนั้น ๆ โดยทุกข้อจะมีคำตอบให้ผู้ตอบพิจารณาเลือก 5 คำตอบ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่น่าใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ข้อคำถามในตอนนี้มีทั้งหมด 70 ข้อ จำแนกเป็นบทบาทหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล 9 ข้อ
2. ด้านการสร้างและสนับสนุนการสร้างแบบทดสอบ 11 ข้อ
3. ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน 17 ข้อ
4. ด้านงานทะเบียนวิชาเรียน 6 ข้อ
5. ด้าน สถิติ วิเคราะห์ และวิจัย 10 ข้อ
6. ด้านการให้ความช่วยเหลือฝ่ายอื่น ๆ 17 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นตอนที่ให้ผู้ตอบเขียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับ ครูผู้ตอบควรมีบทบาทหน้าที่อย่างไรอีก นอกเหนือจาก ตอนที่ 2¹

¹ดูแบบสำรวจความคิดเห็น ในภาคผนวก ค.

ข. ขั้นตอนในการสร้างแบบสำรวจความคิดเห็น

1. ศึกษาลักษณะงานในหน้าที่ของครูวัดผล จากข้อกำหนดขององค์การ และหน่วยงานต่าง ๆ เช่น จากข้อกำหนดของคุรุสภา ข้อเสนอแนะของหน่วยงานในเทศก์ ฝ่ายวัดผล และวิจัยการศึกษา กรมสามัญศึกษา เป็นต้น
2. ศึกษาความต้องการหรือความคาดหวังของ ครู-อาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษา เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของครูวัดผล ในลักษณะของการศึกษานำ (Pilot Study) โดยผู้วิจัยสร้างข้อกระทง ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open ended Questions) ให้ครู-อาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษา และศึกษานิเทศก์ ประมาณ 30 คน ซึ่งไม่ได้อยู่ในกลุ่มตัวอย่างตอบสนองความคิดเห็นว่า ครูวัดผล ควรมีบทบาทหน้าที่อย่างไร
3. ศึกษาบทบาท และลักษณะงานในหน้าที่ของบุคลากรตำแหน่งอื่น ๆ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล เช่น หน้าที่ของผู้ช่วยหัวหน้าสถานศึกษา ฝ่ายวิชาการ หน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชา หน้าที่ของครูผู้สอน และครูแนะแนว เป็นต้น
4. ร่างข้อกระทง (Items) โดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาในข้อ 1, 2 และ 3 เป็นแนวทาง จำนวน 100 ข้อ เพื่อให้ผู้ตอบสนองความคิดเห็นว่า เห็นด้วยหรือไม่เพียงใด ที่ครูวัดผลจะแสดงบทบาทหน้าที่นั้น ๆ โดยคำตอบแต่ละข้อมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีคำตอบ 5 คำตอบ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5. จัดรูปแบบของแบบสำรวจความคิดเห็น โดยให้ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลบางประการ ของผู้ตอบแบบสำรวจ ตอนที่ 2 เป็นข้อกระทง 100 ข้อ ซึ่งเป็นกิจกรรม หรือหน้าที่ของครูวัดผล และตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของครูวัดผล

6. นำแบบสำรวจที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน¹ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้

¹ ุรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในภาคผนวก ก.

ความสามารถ และประสบการณ์ ในด้านการวัดและประเมินผล ช่วยพิจารณาความเหมาะสม ในด้านโครงสร้าง และความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ตลอดจนการใช้ ภาษาในแบบสำรวจ

7. ปรับปรุง แก้ไข แบบสำรวจตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไป ทดลองใช้ (try out) กับครูอาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งไม่อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง ประชากรจำนวน 67 คน โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อหาข้อบกพร่องในเรื่องการใช้ภาษา และการตอบข้อคำถาม

8. ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องอีกครั้งหนึ่ง จากคำตอบที่ได้จากการดำเนินงาน ตามข้อ 7 ในที่สุดเหลือข้อคำถามในตอนที่ 2 ซึ่งเป็นตอนที่สำคัญจำนวน 70 ข้อ เป็นแบบ สอบถามเพื่อใช้รวบรวมข้อมูลในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ก่อนทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ยื่นคำร้องขอให้บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ออกหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย เพื่อเสนอต่อหัวหน้าสถานศึกษา ที่ผู้วิจัย จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล กระทำใน 2 ลักษณะ คือ นำแบบสำรวจไปด้วยตนเอง และส่งทางไปรษณีย์ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนซึ่งผู้วิจัยนำแบบสำรวจไปด้วยตนเอง จำนวน 30 โรงเรียน¹ ซึ่งได้จากการสุ่ม เพื่อต้องการกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน ผู้บริหาร และครูวัดผล ผู้วิจัยไปพบ หัวหน้าสถานศึกษา หรือผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยตนเอง หลังจากนั้นประมาณ 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืน

¹ดูรายชื่อโรงเรียน ในภาคผนวก ข.

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามโดยทางไปรษณีย์ จำนวน 50 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่นอกเหนือจากโรงเรียนในข้อ 1 โดย 20 โรงเรียน ต้องการให้มีทั้งกลุ่มผู้บริหาร และครู วิชาผล อีก 30 โรงเรียน ที่เหลือต้องการเฉพาะกลุ่มตัวอย่างครูวิชาผล

สำหรับแบบสำรวจที่ส่งโดยทางไปรษณีย์นั้น ทางคานหลังจะมี ชื่อ และที่อยู่ของผู้วิจัย พร้อมด้วยดวงตราไปรษณีย์ เพื่อให้ผู้ตอบส่งกลับคืนผู้วิจัย หลังจากวันที่ส่งแบบสำรวจไปแล้ว ประมาณ 3 สัปดาห์ เมื่อยังไม่ได้รับกลับคืน ผู้วิจัยจะส่งจดหมายเตือน¹ ไปยังผู้ตอบอีกครั้งหนึ่ง เพื่อขอความร่วมมือให้ส่งคืนโดยเร็ว

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2524 จนถึงวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2524 รวมเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 45 วัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังในบทบาทหน้าที่ของครูวิชาผล ระหว่างกลุ่มบุคลากร ซึ่งจำแนกเป็น กลุ่มครู กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มครูวิชาผล และระหว่างกลุ่มบุคลากร ซึ่งจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ตลอดจนการทดสอบสมมุติฐานทั้งสามข้อ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ในตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสำรวจ ผู้วิจัยทรงจับความถี่จำแนกตามกลุ่มบุคลากร และเสนอข้อมูลส่วนตัวที่สำคัญในรูปร้อยละเป็นตารางประกอบคำบรรยาย
2. ในตอนที่ 2 ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของครูวิชาผล แต่ละข้อจะมีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบเท่ากันทุกข้อ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะยุบคำตอบ 5 คำตอบข้างต้นให้เหลือคำตอบเพียง 3 ประเภทที่แตกต่างกัน คือ

¹ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข.

ก. ประเภทเห็นด้วยได้แก่ คำตอบเห็นด้วยอย่างยิ่ง และเห็นด้วย รวมกัน ทั้งนี้เพราะว่า คำตอบทั้งสอง เป็นความเห็นที่มีทิศทางเดียวกัน คือ เห็นด้วย

ข. ประเภทไม่แน่ใจ ได้แก่คำตอบ ไม่แน่ใจ

ค. ประเภทไม่เห็นด้วย ได้แก่คำตอบ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง รวมกัน เพราะคำตอบทั้งสองเป็นความเห็นที่มีทิศทางเดียวกัน คือ ไม่เห็นด้วย

อนึ่ง เหตุที่ต้องมีคำตอบในแบบสำรวจถึง 5 คำตอบ แทนที่จะมีเพียง 3 คำตอบ คือเห็นด้วย ไม่แน่ใจ และไม่เห็นด้วย นั้น เพราะต้องการจะป้องกันมิให้ผู้ตอบเลือกคำตอบ ไม่แน่ใจ มากเกินไป

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนที 2 กระทำดังนี้

2.1 ตรวจสอบความถี่ของคำตอบเป็นรายชื่อ จำนวนออกมาในรูปสัดส่วนของกลุ่มบุคลากร กลุ่มย่อย และทั้งหมด

2.2 ทดสอบความแตกต่างเป็นรายชื่อของสัดส่วนของบุคลากรที่เห็นด้วย ระหว่างกลุ่มครู กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มครูวัดผล โดยใช้ ไค-สแควร์¹ (χ^2 -test of Homogeneity of Proportions)

2.3 ทดสอบความแตกต่างเป็นรายชื่อของสัดส่วนของบุคลากรที่เห็นด้วย ระหว่างกลุ่มบุคลากรโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้ ไค-สแควร์

2.4 ทดสอบความแตกต่างเป็นรายชื่อ สำหรับชื่อที่บุคลากรทั้งสามกลุ่ม ในหัวข้อ 2.2 และ 2.3 มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Significant) โดยใช้ มาร์ชิวโล ไค-สแควร์² (Marascuilo's $\sqrt{\chi^2_{k-1}}$)

¹Frank J. Kohout, Statistics for Social Scientist

(New York: John Wiley & Sons, 1974), p. 395.

²Leonard A. Marascuilo, "Large-Sample Multiple Comparisons" Psychological Bulletin 1966. Vol. 65, No. 5., p. 284.

2.5 ทดสอบสมมุติฐานที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ 3 ข้อโดยใช้ ไค-สแควร์

3. ตอนที่ 3 ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ
ครูวัดผล รวบรวมเสนอในรูปแบบสรุปและบรรยาย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย